INSTITUTE OF INDIGENOUS MEDICINE, UNIVERSITY OF COLOMBO, RAJAGIRIYA

BAMS LEVEL II – SECOND SEMESTER EXAMINATION – JANUARY 2017

SANSKRIT IV

COURSE CODE – MS 2204

Time: 2 1/2 hours
(9.45 a.m – 12.15 p.m)

Index no

Answer all questions -

Write your answers in the booklet provided to you

Structured Questions

01. Read the stanza and answer the question given bellow. (10 Marks)

"यदीरयेद्बहिर्दोषान् पञ्चधा शोधनं च तत् ।

निरूहो वमनं कायशिरोरेकोऽस्रविस्रुतिः ॥"

I. Write the Sanskrit definition of 'शोधन'.

II. What is the धातु of "शोधन"?

III. What is the लिङ्ग of 'अस्रविस्रुतिः'

IV. What is the Sanskrit word for **'of three kinds'** ?

V. What is the लकार of 'ईरयेत्'?

VI. Give पर्याय–पद to 'कायरेकः' and 'शिरोरेकः'.

VII. How many words are contained into "यदीरयेद्बहिर्दोषान्"? What are they?

VIII. How many kinds of "शोधन' are there? What are they?

IX. Write two निपात.

X. According to the Commentary, what is the difference between 'कायरेकः' and 'शिरोरेकः'

02. Answer the questions given bellow according to the facts that are narrated in the quoted passage. (05 Marks)

"तमुपसृत्यारिराधयिषुरुपचरेदग्निवच्च देववच्च राजवच्च पितृवच्च भर्तृवच्चाप्रमत्तः। ततस्तत्प्रसादात् कृत्स्नं शास्त्रमधिगम्य शास्त्रस्य दृढतायामभिधानस्य सौष्ठवेऽर्थस्य विज्ञाने वचनशक्तौ च भूयो भूयः प्रयतेत सम्यक् ॥"

I. Separate the underlined words.

II. What are the विभक्ति of following words.

वचनशक्तौ, शास्त्रम्

III. Write two पूर्वक्रिया (indeclinable participles).

IV. How many क्रिया–पद are there in the passage? What are they?

V. What is the लकार that verbs are conjugated in?

03. (A) Combine the following sentences using पूर्वक्रिया. An example is given for you.(03 Marks)

Eg. Question : I. सेवकः पत्रं पठति। II. सेवकः चायं पिबति ।

Answer : सेवकः पत्रं पठित्वा चायं पिबति ।

a) I. सोमपालः स्नानं करोति । II. सोमपालः मन्दिरं गच्छति ।

b) I. सुमना जलं आनयति। II. सा भत्तं पचति ।

III. सुमना नगरं गच्छति ।

c) I. आवां विश्वविद्यालयात् आगच्छावः । II. आवां क्रीडाङ्गणं गच्छावः ।

III. आवां कन्दुकेन क्रीडावः ।

(B) Combine the following sentences using तुमन्त. An example is given for you. (02 Marks)

Eg. Question : I. सेवकः पत्रं पठति। II. सेवकः पुस्तकालयं गच्छति ।

Answer : सेवकः पत्रं पठितुं पुस्तकालयं गच्छति ।

a) I. सावित्री आम्रफलं खादति । II. सावित्री वृक्षम् आरोहति ।

b) I. नाविकाः नौकया नदीं तरन्ति । II. नाविकाः तीर्थं गच्छन्ति ।

04. Read the stanza and answer the following questions. (10 Marks)

"त्वमग्रजा त्वं प्रभवाऽव्यया च लोकस्य धात्री सचराचरस्य ।

त्वमीज्यसे त्वं यजसे महीह मात्रेव नः पाहि कुमारमेनम् ॥"

I. Separate all the combined words.

II. What is the लकार of 'यजसे'

III. What is the धातु of 'पाहि'

IV. Identify two अव्यय.

V. What are the विभक्ति of each words ?

त्वं, कुमारम्, अचरस्य, नः

VI. Write the बहु-वचन forms of the followings.

लोकस्य, धात्री, अग्रजा, त्वम्

VII. Name the लिङ्ग of each words.

अग्रजा, लोकस्य, धात्री, एनम्

05. Fill in the blanks with appropriate words. (05 Marks)

I. शरच्छतं जीव .... । (शिशु / शिशुः / शिशुम् / शिशो)

II. त्वं सचराचरस्य लोकस्य धात्री .... । (अस्ति / अस्मि / असि / अस्तु)

III. भगवान् .... स्माह । (काश्यपः / काश्यपान् / काश्यपेन /काश्यपं)

IV. भवतः प्रायो भौमापमितरच्च .... । (सः / ते / तान् / तानि)

V. ....सुशिष्यं वैद्यगुणैः सम्पादयति । (आचार्यम् / आचार्येण / आचार्यान् / आचार्यः)

06. Convert the following sentences into said लकार. (5 Marks)

(I) बालिकाः भोजनालये अन्नं पचन्ति । (लङ्-लकार)

(II) युवां भारतं गमिष्यथः । (लट्-लकार)

(III) नागरिकाः धनिकाः भवेयुः । (लृट्-लकार)

(IV) अहं चरकसंहिताम् अपठम् । (लोट्-लकार)

(V) छात्रः वैद्यः भवितुं प्रयततु । (विधिलिङ्-लकार)

Essay Questions

Write your answers in the booklet provided to you

01. Translate the following passages into English. (20 Marks)

I. भवतः प्रायो भौमापमितरच्च ते ॥ ४

स. –तच्च तच्च ते, –सन्तर्पणापतर्पणे, भौमापमितरच्च भवतः। भूमेरिदं भौमम्। अपामिदमापम्। भौमयुक्तमापं सन्तर्पणम्। इतरत् –भौमापादन्यदग्निवाय्वाकाषात्मकमपतर्पणम्। प्रायोग्रहणात्किञ्चिद्भौमापमप्यपतर्पणम्। यथा, –यवकमसूरमकुष्ठतण्डुलीयादि। तथा, अग्निपवनोत्कटस्य कटुकस्यापि शुण्ठीपिप्पल्यादेः सन्तर्पणत्वम्, वृष्यत्वेन सन्तर्पणकार्यदर्शनात्।

आ. र. – लङ्घनबृंहणे उदाहरति–भवत इति। भौमपाप्यं च द्रव्यं बृंहणम् । इतरत्–आग्नेयं वायव्यं नाभसं च लङ्घनम्। इति विभागेन ते–द्वे भवतः। (अष्टाङ्गहृदयम्)

II. तत्रायमध्ययनविधिः – कल्यः कृतक्षणः प्रातरुत्थायोपव्यूषं वा कृत्वाऽऽवश्यकमुपस्पृश्योदकं देवर्षिगोब्राह्मणगुरुवृद्धसिद्धाचारेभ्यो नमस्कृत्य समे शुचौ देशे सखोपविष्टो मनःपुरःसराभिर्वाग्भिः सूत्रमनुक्रामन् पुनः पुनरावर्तयेद् बुद्ध्वा सम्यगनुप्रविश्यार्थतत्वं स्वदोषपरिहारार्थं परदोषप्रमाणार्थं च; एवं मध्यंदिनेऽपराह्णे रात्रौ च शश्वदपरिहापयन्नध्ययनमभ्यस्येत्। इत्यध्ययनविधिः॥ ७ ॥ (चरकसंहिता)

III. षष्ठे मासि पुण्याहेऽभ्यर्च्य देवतां, द्विजांश्च भोजनेन सन्तर्प्य दक्षिणाभिः स्वस्ति वाच्य च, गृहमध्ये, वास्तुमध्ये वा शुचौ देशे गोमयेनाद्भिश्च चतुर्हस्तमात्रं स्थण्डिलमुपलिप्य मण्डलं चतुरस्रं वा, हिरण्यसुवर्णरजतताम्रकांस्यशीसायसानि मणयो मुक्ताप्रवालादयः सर्वे, सर्वाणि धान्यानि व्रीहयः सर्वशालिशष्टिकाः क्षीरदधिघृतमधुगोमयगोमूत्रकार्पासादीनि, बालक्रीडनकानि पिष्टमयानि... ॥ ६ ॥ (काश्यपसंहिता)

02. Write a short essay in Sanskrit on any topic (**must contain more than 15 sentences**). (20 Marks)

I. दिनचर्या
II. अस्माकं विश्वविद्यालयः
III. श्रीलङ्का
IV. आयुर्वेदः

17.02.2017

****